

Vereniging Vrienden van het Rembrandtpark

Broedvogelinventarisaties

van de jaren 2007 – 2008 – 2009

Amsterdam, oktober 2010

Inhoud

Inleiding	3
Ontwikkelingen in 2007	5
De broedvogelinventarisatie van 2008	9
De broedvogelinventarisatie van 2009	12
Broedvogelinventarisatie Rembrandtpark.....	15
In de greep van het Rembrandtpark	16

Inleiding

Al lange tijd maak ik naar en van mijn werk gebruik van de fietsroute door het Rembrandtpark. Onderweg altijd luisterend naar vogelgeluiden. Ja, inderdaad luisterend, want een geoefend vogelkenner herkent meer vogels aan hun geluid dan aan hun zichtbaarheid. Als alle bomen eenmaal in blad staan, is dat trouwens toch sowieso een groot probleem.

In mijn vrije tijd inventariseer ik al over een lange reeks van jaren allerlei natuurgebieden aan de westkant van Amsterdam op broedvogels voor een landelijk netwerk. Vanwege de ontwikkelingen rond de weg door het park kwam ik in contact met de VVR. In het vroege voorjaar van 2005 hoopten we door de aanwezigheid van beschermde zangvogelnesten de bomenkapplannen te kunnen dwarsbomen. Helaas besloot de natuur daaraan niet mee te werken. Begin maart viel er een enorm pak sneeuw en de vogels besloten voorlopig niet tot broeden over te gaan. Vervolgens velden de motorzagen diezelfde maand een groot deel van het boombestand langs de Cornelis Lelylaan.

Aangezien er geen recente broedvogelinventarisaties van het park waren, besloot ik die klus te gaan klaren. Wat houdt die klus in?

- Je staat zo'n 5 kwartier voor 't licht wordt op, om bij het krieken van de dageraad in het park aanwezig te kunnen zijn, als het vogelconcert losbarst.
- Gewapend met verrekijker en kaartjes van het park en een notitieboekje ga je vervolgens het hele park af.
- Gedurende de maanden april, mei, juni en juli leg je zo'n 6 tot 7 bezoeken af. Naarmate het seizoen vordert betekent dat dus steeds vroeger opstaan.
- Je noteert op de kaartjes in code elke vogel die volgens een landelijk geldende code op een broedgeval duidt, zoals: een nest, een zingend mannetje of een vogel met jongen. Bij elk bezoek gebruik je nieuwe kaartjes van het park.
- Thuis worden die 'veldkaarten' dan omgewerkt naar soortkaarten. Dat wil zeggen elke broedvogelsoort krijgt een eigen parkkaart, waarop elk broedpaar met een datumcode wordt ingetekend. Na alle bezoeken kun je aan de hand van de datumcodes de territoria van al die vogelparen aangeven en vervolgens tellen. Zo ontstaat per soort een overzicht van het totale aantal broedparen.

Doorgaans deed ik het inventariseren op zondagmorgen, want dan is het rustiger in het park dan op werkdagen. De paar mensen die je tegenkomt zijn meestal nachtbrakers op weg naar hun bed.

Er is een groot verschil tussen die eerste ochtendmomenten en de rest van de dag. Maar dat te beleven vraagt wel 't inleveren van nachtrust en vroeg te bed gaan. Maar ik vind die prijs niet te hoog voor wat je er allemaal voor terugkrijgt.

Behalve al die broedvogels is het park natuurlijk ook buiten het broedseizoen voor allerlei vogels interessant. Zo slapen er in het resterende deel van het jaar vaak honderden kauwen, tientallen kraaien en honderden halsbandparkieten in het park.

Door gezamenlijk te slapen voelen ze zich veiliger. Tegen het vallen van de avond trekken ze vanuit de omgeving met spectaculaire vliegemonstraties naar hun slaapplek in het park.

De halsbandparkieten zijn inmiddels bij menig Amsterdammer wel bekend, want door hun voortdurend geschreeuw laten ze zich altijd horen, ook als ze vliegen. Ondanks hun geheel groene kleur met een zwarte halsband, waaraan ze hun naam ontleen, vallen ze ook in het zomerseizoen daardoor altijd op als ze aanwezig zijn. Vliegend vallen ze ook op door hun lange staart, temeer daar ze doorgaans in groepjes rondvliegen. De populatie die ooit in het Vondelpark is begonnen, heeft zich inmiddels tot meer dan 2000 exemplaren in Amsterdam vermenigvuldigd. Ook in het park broedt een aantal paartjes. Ze slapen niet het hele jaar door in het park. De gezamenlijke slaapplekken waar er een paar honderd 's avonds bijeen komen, verschuiven steeds in de stad. Ze houden echter veelal dezelfde locaties aan. Het Rembrandtpark is er één van.

Door zijn ligging in de stad en de nog geringe ouderdom van zijn bomenbestand zijn er geen spectaculaire soorten in het park te verwachten. Toch tref je er soms vogelsoorten die je op deze plek helemaal niet verwacht vanwege hun schuwheid voor mensen, zoals tafeleend, wintertaling, slobbeend, dodaars en rietzanger. De tafeleend kan zelfs tot de broedvogels van het park worden gerekend. De meeste parkvogels behoren tot de 'gewone' soorten. Maar ja, wat is gewoon? Nu staat de huismus op de rode lijst van bedreigde vogelsoorten en wie had dat enkele tientallen jaren geleden ook maar kunnen vermoeden?

Het is leuk naast de huidige inventarisaties eens de verhalen van Jac. P. Thijsse over het Vondelpark te leggen. Daar kun je dan lezen hoe zeldzaam broedende houtduiven en merels in de stad aan het begin van de vorige eeuw waren. Tegenwoordig zijn ze talrijker dan mussen.

Thijsse zou niet hebben durven dromen van aalscholvers en futen in het park, maar nu zwemmen ze er rond alsof het de normaalste zaak is.

Hoe het de broedvogels de afgelopen drie jaren in het park is vergaan leest U in bijgaand verslag.

Ontwikkelingen in 2007

Nadat in 2006 een groot gedeelte van het gazon tussen de kinderboerderij en 't Landje vanwege glasscherven en metaaldelen was afgezet en vervolgens gereinigd, werd dit terrein in de zomerperiode weer beschikbaar gesteld aan de parkbezoekers. Door het afmaaien van opslag langs de oevers van de nabijgelegen vijver werd het resterende rietareaal bij deze vijver te krap om kleine karekieten te verleiden tot broeden. Mede hierdoor kon er in 2007 geen broedgeval van de kleine karekiet in het park worden vastgesteld.

Er waren in het herfst- en winterseizoen van 2006/2007 ook baggerwerkzaamheden in het park uitgevoerd. Deze hadden vele futen doen besluiten om het park te verlaten. Later in het broedseizoen gingen er toch nog enkele futenparen met name aan de parkranden over tot nestelen. Het afnemen van de aantallen futen is dus vooral veroorzaakt door verstoring in hun broedgebied.

Gelukkig bleven de randen van bosschages in 2007 veelal gespaard met betrekking tot maaiwerkzaamheden, waardoor de kruidenvegetatie langs die randen tot ontwikkeling kon komen en daarmee met name insecten de kans bood op voedsel en voortplanting door eiafzettingen. Deze insecten vormen vervolgens voor kleine zangvogels zoals mezen, tjiftjaffen en zwartkoppen een belangrijke voedselbron.

Het weer in 2007 werd gekenmerkt door een lange droogte in het voorjaar en vervolgens een natte zomer, met soms enorme plensbuien. De winter van 2006/07 kenmerkte zich door weinig vorst. Het is de zoveelste zachte winter op rij. Hiervan kunnen met name winterkoning, roodborst en heggenmus profiteren. Dit zijn standvogels, d.w.z. vogels die in Nederland overwinteren. Daarnaast zijn het ook insectenetters. In de winterperiode houden insecten een winterslaap en verstoppen zich onder afgevallen blad of in spleten tussen boomschors. Door intensief speurwerk weten deze vogelsoorten echter nog genoeg insecten te verorberen om de winterperiode te overleven. Bij langdurige vorst en sneeuw wordt de voorraadkast met insecten echter moeilijk bereikbaar en leggen veel van deze drie soorten zangvogels het loodje. De zachte winters waren voor deze standvogels dus gunstig.

Doordat er in de winter altijd water open bleef trad er ook weinig sterfte op bij meerkoeten en waterhoentjes. De broedvogelstand geeft voor deze soorten dan ook een stabiel beeld te zien.

Voor het tweede achtereenvolgende jaar broedde een paartje sperwers in het park. Ondanks het feit dat dit echte vogelvangsters zijn, is er bij de zangvogels die op hun menulijst staan, zoals merels, mezen en roodborsten, geen achteruitgang in het aantal broedparen te zien die kan worden toegeschreven aan deze roofvogels. Evenals vorig jaar hing er in het winterseizoen nu ook weer een buizerd in het park rond.

Binnen de kring van de Vogelwerkgroep Amsterdam was er in het broedseizoen het een en ander te doen rond een 'mystery' vogel in het park langs de hoofdfietsroute nabij de onderdoorgang van de Cornelis Lelylaan. De vogel liet zijn geluid horen vanuit hoge bomen vol blad en was daardoor niet zichtbaar. Er zijn ook pogingen

gedaan zijn geluid vast te leggen. Uiteindelijk bleek het om een vink te gaan. Het geluid dat aanvankelijk door de opmerkelijke vogelaar werd gehoord bleek de zogenaamde regenroep van de vink te zijn. Dit verklaarde ook waardoor naspeuringen niet steeds met het geluid beloond werden, waarna het beest zich op een andere dag weer wel liet horen. De meeste mensen kennen de vink van zijn vinkenslag, maar de vogel kan ook andere geluiden voortbrengen en daarvan was hier sprake. Deze afwijkende geluiden, die de vink vooral laat horen op regenachtige dagen wordt daarom wel aangeduid met 'regenroep'. Vinken zoeken voor hun zang graag een plek in een hoge boom en doordat in de maand mei de bomen volop in blad staan, kan de zanger zich goed schuilhouden tussen dat groen. Zo kon het park zich in elk geval in de belangstelling van meer dan de gebruikelijke vogelliefhebbers verheugen.

De top vijf van broedvogels van het park ziet er als volgt uit:

1. Merel 89 paar
2. Houtduif 58 paar
3. Winterkoning 37 paar
4. Wilde eend 33 paar
5. Koolmees 21 paar

Net als in 2006 verbleven er enige tijd kuifeenden in het park, maar tot broeden is het niet gekomen.

Het aantal broedvogels is weer met één soort toegenomen, waardoor het aantal dit jaar op 28 soorten uitkwam. Met 405 broedparen is het aantal broedparen met 25 paar afgenomen t.o.v. 2006.

Een duidelijke reden is daarvoor niet aan te geven en op het totale park is die daling in het aantal broedparen ook niet spectaculair. Het behoort tot de jaarlijkse golfbewegingen in het populatiebestand zou je kunnen zeggen.

Hoewel dit een verslag is van de broedvogelresultaten in het Rembrandtpark mag niet onvermeld blijven dat het park in en buiten het broedseizoen ook een belangrijke foerageerplaats biedt aan soorten zoals:

- kauw
- huismus
- gierzwaluw
- spreeuw
- aalscholver
- blauwe reiger
- ijsvogel
- visdiefje
- kokmeeuw
- zilvermeeuw
- kleine mantelmeeuw
- koperwiek

Deze vogels broeden bijvoorbeeld in bebouwing rondom het park.

De koperwiek is een lijstersoort die vanuit het hoge noorden in de winterperiode ons land opzoekt vanwege voedselgebrek door hevige sneeuwval in zijn woongebied. In mindere mate kunnen er in het winterseizoen ook andere gasten uit Scandinavië in het park gezien worden, zoals kramsvogel en sijs. Kramsvogels zoek hun voedsel vooral op de gazons, zijzen zijn vogels die vooral dol zijn op de zaden van elzen.

Nu er door de opeenvolgende zachte winters een ongekend hoge broedpopulatie van ijsvogels in ons land is ontstaan, wordt de kans er één tegen te komen steeds groter. In de nazomer beginnen de jongen rond te zwerven en daarbij is voor deze soort nu ook het Rembrandtpark in beeld gekomen. Wie weet doet zich bij de vormgeving van de nieuwe waterloop in het zuidelijk parkdeel de gelegenheid voor om voor ijsvogels een nestgelegenheid te creëren.

Waterhoentje

P. de Droog

Tafeleend mannetje

P. de Droog

De broedvogelinventarisatie van 2008

De winter van 2007 – 2008 deed zijn naam geen eer aan. Er was nauwelijks sprake van sneeuw en ijs. Langere aaneengesloten vorstdagen deden zich niet voor, waardoor de wintersterfte bij standvogels door voedselgebrek, in het park laag bleef. We kunnen dit duidelijk terugzien in het aantal broedparen van winterkoninkje, heggenmus en de diverse soorten mezen.

Ogenschijnlijk is het roodborstje ook het hele jaar aanwezig, maar feitelijk is de situatie toch anders. De roodborstjes die wij in het winterseizoen in het park aantreffen zijn veelal vogels uit noordelijke en noordoostelijke gebieden van Europa. Onze eigen roodborsten zakken in de herfst af naar zuidelijker Europa. Deze vogelsoort doet dus een soort landje verwisselen.

In dit jaar verschenen er vier nieuwe soorten in het park: scholekster, krakeend, fitis en groenling. De scholekster heeft waarschijnlijk in 2007 ook al een broedpoging ondernomen. Ook toen is een paar maal een scholekster op de grote gazons gezien. Deze vogelsoort die in het jaar 2008 tot vogel van het jaar was uitgeroepen heeft op de daken van één van de flats aan de Staalmeesterslaan gebroed. Dat deze vogel tot soort van het jaar was uitgeroepen heeft te maken met de zorgelijke achteruitgang van deze steltloper in Nederland (en Europa). Scholeksters zijn in de eerste plaats kustvogels, maar er broeden ook tal van paren in het binnenland, veelal in weilanden. Grondbroeders hebben het in landbouwgebieden tegenwoordig heel moeilijk. Door de klimaatsverandering gaan boeren tegenwoordig steeds vroeger met hun machines het land op. Daardoor sneuvelen tal van nesten onder de wielen of worden vogels met het gras vermaaid. Vogelbescherming en aanverwante instellingen hoopten door extra aandacht voor de scholekster te vragen gegevens te kunnen verzamelen rond het broedproces van scholeksters. Dit vooral met betrekking tot het binnenland. Waar broeden ze precies, in welke aantallen, waar doen ze het goed en wat voor maatregelen worden in bepaalde gebieden getroffen om een soort als de scholekster extra te helpen jongen groot te brengen. Scholeksters zijn heel zorgzame ouders, ze verdedigen hun nest en jongen tot het uiterste en voeren hun jongen, in tegenstelling tot een weidevogel als de Kievit, totdat ze vliegvlug zijn. Hoewel de jongen nestvlinders zijn (d.w.z. ze verlaten al na enkele uren het ouderlijk nest) kunnen ze ook op daken jongen grootbrengen. In de nabijheid was dit al bekend van het voormalige GAK gebouw bij het Bos en Lommerplein. Ook in het Westelijk Havengebied zijn dakbroedgevallen van scholeksters bekend. Ze zijn op die daken in elk geval veilig voor vossen en marterachtigen.

Scholeksters kunnen heel oud worden voor een vogel. Ringonderzoek heeft zelfs een exemplaar van 43 jaar vastgesteld! Het is dus heel goed mogelijk dat het paar na het succes van dit jaar in 2009 weer een poging op de flatdaken zal ondernemen.

De krakeend is een eendensoort die het de laatste decennia voor de wind gaat. Gelukkig valt er over sommige soorten vogels ook wel eens iets positiefs te melden. Na een duidelijke jaarlijkse groei van de populatie sinds de 70er jaren van de vorige eeuw, begint de soort ook langzamerhand via de buitenwijken met hun vele waterpartijen de stad binnen te trekken. Een stelletje verkenners had in het zuidelijk, natuurlijke, deel van het park een goede biotoop ontdekt. Ook in de broedperiode (ze broeden twee maanden later dan de gewone wilde eenden) was het stel nog steeds

aanwezig, tot op zeker moment alleen de woerd zich nog maar liet zien. Helaas is de extra drukte vanwege het Rembrandtparkfestival het broedpaar echter noodlottig geworden. Na het festival is van beide vogels geen spoor meer te bekennen geweest.

Een andere verrassing in dit jaar was een nachtegaal. Normaliter broeden nachtegaalen in binnenduingebied en ook in de Oeverlanden van het Nieuwe Meer en in de Brettenzone kunnen we in april en mei nachtegaalen horen zingen. Een zingend exemplaar in een Amsterdams park is echter heel bijzonder. Hoe goed dit mannetje ook bijna twee weken zijn best heeft gedaan om een partner te lokken met zijn prachtige zang, het mocht niet baten. Na die twee weken had hij dat waarschijnlijk zelf ook in de gaten en heeft deze vogel zijn heil ergens buiten het park gezocht.

Elk jaar wordt gedurende de voorjaarsstrek het park wel bezocht door fitissen, maar die hebben er alleen in de beginjaren van het park gebroed. Dit jaar had een exemplaar een partner aan de haak geslagen door zijn zang en besloten in het park te blijven rondhangen.

De groenling heeft in de vorige eeuw ook in het park gebroed, maar door onbekende oorzaak zijn ze vervolgens verdwenen, mogelijk had dit te maken met het gebrek aan geschikte zaadplanten. Groenlingen zijn uitgesproken zaadeters. Dit jaar zijn ze met twee paar weer teruggekeerd in het park en hopelijk kunnen we ze ook de komende jaren weer begroeten, vooral nu de zomen van bosschages niet meer zoals voorheen in het zomerseizoen worden gemaaid. Planten kunnen daardoor ook tot zaadvorming komen en voorzien zo de groenlingen van voedsel voor hun opgroeiend kroost. Als er ook meer besdragende heesters in het park gaan verschijnen, zullen de groenlingen misschien nog enthousiaster het park gaan bezoeken.

Er is ook een soort uit het park verdwenen, de sperwer. Het nest dat de vogels het afgelopen jaar hadden gebruikt was nog wel aanwezig, maar het bleef leeg.

Tal van broedvogels laten een heel stabiel beeld zien van hun broedpopulatie in het park: wilde eend, waterhoen, meerkoet, houtduif, holenduif, halsbandparkiet, grote bonte specht, zwarte kraai.

De nijlgans (een exotische ganzensoort) heeft geen jongen voortgebracht en hetzelfde geldt voor het paartje tafeleenden dat nu al een paar jaar achtereen in het park een broedpoging onderneemt.

De roodborsten lopen langzaam in paren achteruit, dat geldt ook voor de zanglijster. Voor beide soorten is dat geen landelijk beeld.

Na een inzinking lijken de boomkruipers in het park nu weer aan een herstel bezig te zijn en dat geldt ook voor de Vlaamse gaai en de fuut. De grote sprong voorwaarts van winterkoning en heggenmus heeft alles te maken met de zachte winter. Na een echte winter kan de populatie meteen weer een duidelijke dip te zien geven. Door een aantal zachte winters op rij, is de populatie van overwinterende zangvogels als mezen, boomkruipers, merels, winterkoningen en heggenmussen nu ongekend hoog.

De tuinfluiter en zwartkop zijn trekvogels die in Afrika overwinteren. Het aantal vogels dat in het voorjaar terugkeert is sterk afhankelijk van de weersomstandigheden en

het voedselaanbod in Afrika en de weersomstandigheden tijdens de najaars- en voorjaars trek. De schommelingen in de jaarlijkse populatie laten dat duidelijk zien.

Al met al kunnen we 2008 voor de broedvogelpopulatie van het Rembrandtpark als een positief jaar te boek stellen. Met 432 broedparen hebben we het record van de afgelopen vier jaar bereikt en ook het aantal soorten is hoger dan voorgaande jaren.

Groenling

P. de Droog

Houtduif

P. de Droog

De broedvogelinventarisatie van 2009

Voor de standvogels (de vogels die niet wegtrekken naar het zuiden) is het verloop van de winter die voorafgaat aan het broedseizoen een belangrijke factor voor het succes van een vogelsoort wat betreft het aantal broedparen.

De winter van 2008 – 2009 werd gekenmerkt door twee vorstperiodes. De eerste besloeg het tijdvak van 25 december tot en met 11 januari en de tweede duurde van 27 januari tot en met 15 februari. In beide periodes was er alleen onder en naast het viaduct van de Postjesweg open water voor de watervogels. Zelfs de Sloterplas vroom geheel dicht in de beide periodes. Naast de gebruikelijke eenden, meerkoeten en waterhoentjes was in het open water bij het viaduct ook een aantal aalscholvers aanwezig.

Hoewel er in het oosten van het land wel de nodige sneeuw naar beneden kwam, viel er hier in het westen nauwelijks sneeuw.

Naast deze winterse omstandigheden moeten we ook nog in het oog houden dat er in april nauwelijks sprake was van neerslag.

In de nacht van 25 mei was er sprake van noodweer met hevige hagelbuien.

Er kan melding worden gemaakt van het broeden van één nieuwe soort ten opzichte van voorgaande jaren; de kauw. Als we 2009 vergelijken met het voorgaande jaar dan zijn er twee vogelsoorten uit de lijst van broedvogels verdwenen; de krakeend en de fitis. Al met al daalde het aantal soorten broedvogels dus met één t.o.v. 2008; er hebben 30 soorten in het park gebroed.

Net als in het jaar 2008 broedde een paartje scholeksters op het dak van één van de torenflats in het park..

Voor een twaalfstal soorten is een toename van het aantal broedparen ten opzichte van 2008 te zien, daarnaast zien we een afname van het aantal broedparen winterkoninkjes, roodborsten, zanglijsters en zwartkoppen.. Het gedaalde aantal broedparen van de winterkoning en de roodborst kunnen we toeschrijven aan de langdurige vorstperiodes deze winter. Als insecteneters kunnen deze soorten dan moeilijk de benodigde hoeveelheid voedsel vinden en leggen het loodje. Winterkoninkjes beschikken nauwelijks over vetreserves en hebben in verhouding tot grotere vogels een ongunstige voedselverbranding. De korte daglichtperiode tijdens de vorst wordt tal van winterkoninkjes fataal. In iets mindere mate geldt dit ook voor het roodborstje. De zanglijster neemt sinds 2006 al elk jaar met een broedpaar af. Zwartkoppen geven jaarlijks een schommelend beeld te zien van het aantal broedparen, dit is veelal gerelateerd aan de omstandigheden in Afrika waar de vogels overwinteren en de omstandigheden tijdens de trekperiodes.

De top vijf van broedvogels in het park geeft het volgende lijstje te zien:

1. merel
2. houtduif
3. winterkoning
4. koolmees
5. ekster

Het aantal broedparen van de ekster is verdubbeld vergeleken met het jaar er voor. Dat is temeer opmerkelijk aangezien deze soort landelijk juist een dalende trend te zien geeft. Een reden hiervoor is niet direct voorhanden. Wel is bij alle kraaiachtigen in het park een toename te zien vergeleken met 2008.

De heggenmus is niet verwant aan de huismus, maar een neefje van de roodborst. Ook de heggenmus is een standvogel en insecteneter. Terwijl de roodborst en de winterkoning duidelijk nadeel ondervonden van de winterse omstandigheden, wist de heggenmus zich in het park zelfs met een extra broedpaar in 2009 te handhaven. De heggenmus heeft dit ook op andere locaties laten zien.

Er was ook weer een mannetje kleine karekiet in het park aanwezig, maar zijn zang-inspanningen werden kennelijk niet door een vrouwtje opgemerkt en na geruime tijd gaf deze vogel er de brui aan en verliet het park.

In de vijf jaren waarin de broedvogels van het park nu gevolgd worden is telkens een toename van het aantal broedparen te zien. In 2009 werd het aantal van bijna 500 broedparen bereikt. De teller bleef steken op 495 broedpaar. Voor het park kunnen we dus terugzien op een succesvol broedjaar.

Het herstel van de populatie futen, Vlaamse gaaien en boomkruipers heeft zich ook in 2009 voortgezet.

Broedvogelinventarisatie Rembrandtpark					
	2005	2006	2007	2008	2009
Fuut	6	4	3	5	7
Nijlgans	2	0	1	1	2
Wilde eend	47	36	33	34	32
Soepeend	4	4	3	2	3
Tafeleend	1	1	1	1	1
Krakeend	0	0	0	1	0
Waterhoen	12	13	12	12	13
Meerkoet	20	19	19	19	29
Scholekster	0	0	0	1	1
Houtduif	25	56	58	54	63
Holenduif	0	1	5	5	6
Halsbandparkiet	2	6	7	6	7
Grote bonte specht	5	5	7	7	7
Winterkoning	27	41	37	51	42
Heggenmus	4	10	4	14	15
Roodborst	15	18	17	13	11
Merel	45	86	89	80	90
Zanglijster	5	8	7	6	5
Tuinfluitier	2	0	4	1	1
Zwartkop	9	17	9	19	15
Tjiftjaf	8	15	15	17	16
Fitis	0	0	0	1	0
Kleine karekiet	0	1	0	0	0
Staartmees	7	5	3	7	4
Pimpelmees	5	16	13	16	22
Koolmees	15	23	21	31	34
Boomkruiper	7	6	3	5	8
Vlaamse gaai	4	5	1	3	5
Ekster	19	19	20	16	33
Zwarte kraai	3	5	6	6	4
Vink	3	9	6	6	8
Groenling	0	0	0	2	1
Sperwer		1	1	0	0
totaal aantal broedparen	302	431	405	442	495
totaal aantal soorten	26	27	28	31	30

In de greep van het Rembrandtpark

Eind 2004 kwam ik via Erik Swierstra vanuit ProWest en Nora Essenstam vanuit de Vogelwerkgroep Amsterdam in contact met de VVR. Tot op dat moment was het park voor mij een prettige fietsverbinding op mijn dagelijkse route van huis naar werk en visa versa. Rust, groen en een fietsroute zonder gemotoriseerd verkeer (een enkele illegale brom(snor)fietser daargelaten).

Toen kwam het bewuste moment dat in de eerste dagen van februari 2005 de weg door het park op de agenda van de gemeenteraad kwam te staan. Helaas danken we aan Duco Stadig dat toen het CDA omging en niet meestemde met de oppositie, anders had al die daarop volgende maanden de VVR niet voortdurend hoeven doorgaan met de strijd tegen de weg.

Door de kater opgelopen op de publieke tribune van de Stopera ontstond een intensief contact met Janse Schöttelndreier, Milja Abram en Nora Essenstam. Dat begon met het inventariseren van de bedreigde hoek van het park nog voor de eerste bomen werden gekapt, om te zien of er al beschermde vogels waren begonnen te nestelen. Helaas begon de maand maart met ongekende sneeuwval en de parkbewonende vogels hadden toen wel iets anders aan hun vogelkop dan het bouwen van een nestgelegenheid. Op grond daarvan kon dus de voorgenomen kap ook niet worden geblokkeerd. Op 8 maart 2006 werden de bomen voorafgaande aan de raadscommissievergadering van Slotervaart op 9 maart gekapt. Over voldongen feiten hoefde dan tenminste niet meer vergaderd te worden. Dat pakte niet alleen bij een aantal deelraadsleden verkeerd uit, maar ook bij mij persoonlijk. De onrechtvaardigheid van de gang van zaken tot nu toe had mij alleen maar boos gemaakt en ik besloot de actievoerders van de VVR met de mij ten dienste staande middelen te gaan ondersteunen.

Wat zat er precies aan dieren in het park en in welke aantallen? Niemand kon die vraag goed beantwoorden, want niemand wist of er onderzoek naar was verricht. Al over een lange reeks van jaren deed ik voor SOVON (Samenwerkende Organisaties voor VogelOnderzoek in Nederland) onderzoeken naar broedvogels in de westelijke buitengebieden van Amsterdam. Zodoende was ik goed op de hoogte hoe je broedvogels volgens bepaalde criteria in beeld kon brengen. Naast dit al veel tijd vragende onderzoek besloot ik tijd in te ruimen om ook de broedvogelpopulatie van het Rembrandtpark duidelijk in beeld te brengen, zodat we dit zouden kunnen gebruiken in onze strijd tegen de aanleg van de weg. Daarnaast probeerde ik Janse en Milja op alle mogelijke manieren te ondersteunen bij de gang van zaken rond de ontwikkelingen m.b.t. de weglannen en de deelraadsamenkomsten. Soms had dat ook ludieke kanten en hadden we op een bepaald moment het idee dat via strijdliederen het belang van de parkhoek bij de Lelylaan ook bij het stadsdeel Slotervaart onder de aandacht kon worden gebracht. Het waren prettige verzetjes om op een andere manier met de problematiek om te gaan en zo de strijdbatterij weer te kunnen opladen.

Als ik nu 's morgens naar mijn werk fietste en aan het eind van de middag terug naar huis kreeg het park langzamerhand een heel andere betekenis in mijn leven. Als vogelliefhebber geef je ook zonder kijker toch wel je ogen en oren de kost, maar de avifauna van het park werd nu heel scherp in de gaten gehouden. Aan het einde van het zomerseizoen kon de balans van 2005 worden opgemaakt. Er werden 302 territoria vastgesteld, verdeeld over 26 broedvogelsoorten.

Als we de jonge leeftijd van het Rembrandtpark afzetten tegenover oudere parken in Amsterdam waarvan de broedvogelpopulatie bekend is, dan slaat het park geen slecht figuur. Door een andere vorm van beheer in het park uit te voeren, zou het stadsdeel de broedvogelpopulatie in het park nog snel kunnen laten toenemen, niet alleen qua aantallen, maar ook qua soortenrijkdom. Inmiddels zijn d.m.v. een groenoverleg tussen de VVR en de afdeling groenvoorzieningen van Slotervaart daartoe de eerste aanzetten gemaakt.

Door enkele parkrondleidingen heb ik inmiddels ook andere parkgebruikers wat meer bekend gemaakt met de boeiende vogelwereld van het park. Al die bemoeienis met park mondde erin uit dat het bestuur van de VVR begon te polsen of ik niet tot het bestuur wilde toetreden. Dat kon ik natuurlijk moeilijk weigeren en op de algemene ledenvergadering van oktober 2005 hebben de leden mij gekozen tot bestuurslid. Het park heeft mij in contact gebracht met mooie bezielde mensen die heel veel van zichzelf inzetten om de schoonheid van het Rembrandtpark overeind te houden. Dat de VVR nu zoveel leden heeft, geeft aan dat de problematiek heel veel mensen aanspreekt en ik ben blij dat we steeds meer het gevoel krijgen niet voor een verloren zaak te strijden.

Teun van Dijk

Colofon

Uitgave van Vrienden van het Rembrandtpark

© 2010 Teun van Dijk, Amsterdam

Foto's: Piet de Droog, natuurfotografie, <http://www.vogelfocus.nl/>

Productie: Harold Ytsma, De Baarsjes, Amsterdam

<http://www.rembrandtpark.org/wp>

info@rembrandtpark.org

